

PUNJABI

ਪੰਜਾਬੀ

(310)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ]

[ਕੁਲ ਅੰਕਾਂ : 100

-
- ਨੋਟ : (i) ਸਭ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ । ਅੰਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ।
- (ii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ (24) ਦੇ ਦੋ ਵਿੱਕਲਪ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਕਲਪ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣੇ ਹਨ ।
- (iii) ਲਿਖਾਈ ਸੁੱਧ, ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਖੁੱਲੀ-ਖੁੱਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ ।
-

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ : 1×8=8

- 1 ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਨੂੰ ਭੋਂਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੀ ਹੈ ?
 - 2 'ਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿਆਣੇ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਭੈਣ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਕੌਣ ਡਰਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ?
 - 3 ਸ਼: ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਜੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਭੋਗ ਤੇ ਇੱਕਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਆਲਤਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਕੇ ਕੀ ਸ਼ੋਚਣ ਲੱਗੇ ?
 - 4 "ਖਸਮਾ ਖਾਲਾ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਵੀ ਕੁਲਫੀਆਂ ਮੰਗਦੈ" - ਕਹਾਣੀ ਕੁਲਫੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ?
 - 5 "ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਮੈਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ।"
- ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ?

- 6 'ਲੋਕਗੀਤ' ਕਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
- 7 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ 'ਓ' ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ, 'ਅ' ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ 'ੲ' ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ?
- 8 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਉੱਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣਕੇ ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਕਾ 1×10=10 ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :

- 9 ਪੀਲੂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਮਿਰਜਾ ਕਿਸ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
- (A) ਬੈਲਗਾੜੀ ਦੀ (B) ਉੱਠਾ ਦੀ
- (C) ਘੋੜੇ ਦੀ (D) ਬੱਕੀ ਦੀ
- 10 ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਵਿਤਾ 'ਵਾਰਸ਼ਾਹ' ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਰੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਕੀ ਬਣ ਗਏ ਲਗਦੇ ਹਨ ?
- (A) ਚੌਰ ਉੱਚ ਕੇ (B) ਗੁੰਡੇ
- (C) ਕੈਦੋਂ (D) ਜ਼ਾਲਮ
- 11 'ਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿਆਣੇ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤੋਂ ਡਰ ਲਗਦਾ ਹੈ :
- (A) ਸੁੰਨਸਾਨ ਥਾਂ ਤੋਂ (B) ਜੰਗਲ ਤੋਂ
- (C) ਪਠਾਣ ਤੋਂ (D) ਰਾਸ਼ੇ ਤੋਂ
- 12 ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਪਾਤਰ 'ਰਾਮੂ' ਵਾਪਸ ਦੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ :
- (A) ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ (B) ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ
- (C) ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ (D) ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨ

13 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ?

- (A) ਪਟਿਆਲਾ (B) ਸਰਹੰਦ
(C) ਅੰਬਾਲਾ (D) ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ

14 ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਾਮੂ' ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ :

- (A) ਕੁਲਦੀਪ ਨੂੰ (B) ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੂੰ
(C) ਮਨਜੀਤ ਨੂੰ (D) ਤਜਿੰਦਰ ਨੂੰ

15 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਦੀ ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ :

- (A) ਮਾਘ (B) ਕੱਤਕ
(C) ਫੱਗਣ (D) ਪੋਹ

16 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਅਰਥ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ :

- (A) ਆਸਾਨ (B) ਨਾਮੁਮਕਿਨ
(C) ਸੰਭਵ (D) ਔਖਾ

17 ਪੂਰਨ ਵਾਕ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ?

- (A) ਉਹ ਵਾਕ ਜਿਹੜੇ ਵਿਆਕਰਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ।
(B) ਉਹ ਵਾਕ ਜਿਹੜੇ ਬੋਲ ਚਾਲ ਦੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ।
(C) ਉਹ ਵਾਕ ਜਿਹੜੇ ਵਿਆਕਰਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।
(D) ਉਹ ਵਾਕ, ਜਿਹੜੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਾਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

18 ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ ਜੋ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ :

'ਉਸਤੱਤ'

- (A) ਸ਼ਲਾਘਾ (B) ਪ੍ਰਸੰਸਾ
(C) ਨਿੰਦਾ (D) ਉਪਮਾ

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਆਪਣੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ

2×10=20

30-40 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :

- 19 (a) “ਫਰੀਦਾ ਕੰਨਿ ਮਸਲਾ ਸੁਫੁ ਗਲਿ ਦਿਲਕਾਤੀ ਗੁੜੁਵਾਤਿ ।
ਬਾਹਰਿ ਦਿਸੈ ਚਾਨਣਾ ਦਿਲਿ ਅੰਧਿਆਰੀ ਰਾਤਿ ॥”
ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕਿਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ?
- (b) ‘ਪੀਲੂ’ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ‘ਮਿਰਜਾ ਸਾਹਿਬਾਂ’ ਵਿੱਚ ‘ਮੇਰੀ ਬੱਕੀ’ ਤੋਂ ਡਰਨ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਅਰਥ ਹੈ ?
- (c) ‘ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ’ ਨੇ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ? ਵੇਈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸਾਖੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਲਿਖੋ ।
- (d) ਰੇਲ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ?
- (e) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।
- (f) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪਤਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਾਲੀ ਕੁ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।
- (g) ਸ਼: ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ‘ਹਿੰਸਾ’ ਕੇਵਲ ਸ਼ਰੀਰਕ ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ‘ਹਿੰਸਾ’ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ?
- (h) ‘ਪੇਮੀ ਦੇ ਨਿਆਣੇ’ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਹੱਲ ਭੈ-ਸਾਗਰ ਲਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਉਂ ?
- (i) “ਕਾਇਰਾਂ ਵਾਂਗ ਮੈਂ ਸਦਾ ਚੁੱਪ ਹੀ ਰਿਹਾਂ ਸਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਚੁੱਪ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿੱਤਾ” ਕੁਲਫ਼ੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਉਂ ?
- (j) ‘ਭੂਆ’ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਭੂਆਂ ਦੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ? ਇਸ ਘਟਣਾ ਬਾਰੇ 40 ਕੁ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

20 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 100-125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ : 3×5=15

(a) ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਸਾਊ' ਦੇ ਕੋਈ ਦਸ ਗੁਣ ਲਿਖੋ ।

(b) "ਨਾ ਕੋ ਬੈਰੀ ਨਾਹੀਂ ਬਿਗਾਨਾ

ਸਗਲ ਸੰਗ ਹਮ ਕੋ ਬਨ ਆਈ ॥"

ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਢੁੱਕਦਾ ਹੈ ?

100-125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

(c) ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ ?

100-125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

21 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150-175 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ : 8×2=16

(a) 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਉਮੈਂ - ਮੁਕਤ ਛੋਟਾ ਜੀਵ, ਹਉਮੈਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਵੱਡੇ ਜੀਵ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ' ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ 150-175 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

(b) 'ਮੀਡੀਆ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਚੌਥਾ ਥੰਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ', ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ 150-175 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

22 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਲਗਭਗ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਵਪੂਰਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ : 10

(i) ਮਨਿ ਜੀਤੇ ਜਗ ਜੀਤੁ ।

(ii) ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ।

(iii) ਭਾਰਤ ਅੱਗੇ ਨਵੀਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ।

(iv) ਦੇਸ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਪਤਨਾ ।

23 ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਬਾਦੀ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਸਕੂਲ ਖੋਲਣ ਲਈ ਬਿਨੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ । 6

ਜਾਂ

ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਕੇ ਵਧ ਰਹੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ।

ਵਿੱਕਲਪ - I (ਅਨੁਵਾਦ)

24 ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 100-125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ : 5×3=15

- (a) ਅਨੁਵਾਦ ਚਾਰੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਬਾਰੇ 100-125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।
- (b) ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਦੋ ਭਾਸ਼ੀਏ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਸਮਾਨਾਤਰ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ।
- (c) ਮਾਨਵ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਬਾਰੇ 100-125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

ਵਿੱਕਲਪ - II (ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ)

- (a) ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਸਤੀਆਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 5×3=15
ਕੋਈ 20 ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।
- (b) ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ “ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ” ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪੈਰਾ ਲਿਖੋ ।
- (c) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਮਾਨ ਸੂਫੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਾ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਗਾਇਕ ਹੈ । ਉਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪੈਰਾ ਲਿਖੋ ।

